

B.K. BIRLA CENTRE FOR EDUCATION

SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
A CBSE DAY-CUM-BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL

PERIODIC_TEST-01 (2025-26)

SANSKRIT (119)

MARKING SCHEIM

Class : IX

Date : 04.07.2025

Duration : 1 Hrs

Max. Marks : 25

खण्ड 'क' अपठित भागः

प्रश्न 01 गद्यांशान् ध्यानेन पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत ।

1. एकपदेन उत्तरत-

1X2=2

(i) रामायणे कस्य महापुरुषस्य जीवनवृत्तं वर्तते ?	श्रीरामस्य
(ii) रामायणं केन नाम्ना अपि विद्वद्भिः स्मर्यते ?	'चतुर्विंशति-साहस्री संहिता'
(iii) इदं कविना कस्य प्रेरणया रचितम् ?	नारदमुनेः

II. पूर्णवाक्येन उत्तरत-

2X2=4

(i) महर्षिः वाल्मीकिः आदिकविः आसीत् अतः तस्य रचनां 'आदिकाव्यम्' इति कृत्वा विद्वांसः स्मरन्ति।
(ii) इदं कविना नारदमुनेः प्रेरणया ब्रह्मणः वचनेन च रचितम् ।
(iii) अत्र श्लोकानां संख्या चतुर्विंशतिसहस्रं वर्तते ।

III. ययानिर्देशम् उत्तरत-

1X3=3

(i) 'रचितम्' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ?	(घ) कविना
(ii) 'विद्वांसः' अस्य कर्तृपदस्य क्रियापदं किम् ?	(घ) स्मरन्ते
(iii) 'महर्षिः' इति पदस्य अनुच्छेदे विशेष्यः कः ?	(क) वाल्मीकिः
(iv) 'मूर्खाः' इति पदस्य कः विषयः अनुच्छेदे प्रयुक्तः ?	(घ) विद्वांसः

IV. अस्य गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत।

1X1=1

खण्ड 'ख' अनुप्रयुक्त व्याकरण भागः

प्रश्न 02 वर्णमालाम् अनुसृत्य प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत – (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

1X4=4

(i) सम्पूर्णस्वरान् लिखत ।	अ, आ, इ, ई, उ, ऊ, ऋ, लृ, ए, ऐ, ओ, औ, अं, अः
(ii) 'च' वर्गं लिखत ।	च, छ, ज, झ, ञ
(iii) 'प' वर्गस्य उच्चारण स्थानं किम् ?	प, फ, ब, भ, म
(iv) ऊष्म व्यंजनानि कानि ?	श ष स ह
(v) कंठीयाः वर्णाः के ? लिखत ।	अ, क, ख, ग, घ, ङ, ह, अः
(vi) 'श' वर्णः कैः वर्णैः निर्मितः भवति ।	श + र + अ

प्रश्न 03 स्थूलपदेषु सन्धिच्छेदम् अथवा सन्धिं कृत्वा उत्तरपुस्तिकायां लिखत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)

1X4=4

(i) एषः (नै+ अकः) नायकः उत्तमम् अभिनयं करोति ?
(ii) (यदि + अपि) यद्यपि सा बालिका पठति तथापि तस्याः अंकाः न आगच्छन्ति।
(iii) अहं प्रतिदिनं प्रातः (सूर्योदय) सूर्य + उदय काले व्यायामं करोमि।
(iv) अस्माकं भारते वनेषु (सर्व + औषधयः) सर्वौषधयः मिलन्ति।
(v) अद्य मम विद्यालये वार्षिक + उत्सवः वार्षिकोत्सवः अस्ति ।

प्रश्न 04 अधोलिखितेषु पदेषु उचितां विभक्तिपदं चित्वा रिक्तस्थानानि प्रपूर्य वाक्य शुद्धिं करोतु - (प्रश्न त्रयम्)

1X3=3

(i) मनोहरः ----- गच्छति।	(ख) उद्यानं
(ii) ----- लेखं लिखति।	(क) देवेन्द्रः
(iii) रमेशः ----- सह बहिः गच्छति।	(क) मित्रैः
(iv) चित्रकारः ----- चित्रं निर्माति।	(घ) वर्णेन

खण्ड 'ग' पथितावबोधन भागः

प्रश्न 05 अधोलिखित वाक्येषु रेखांकित पदम् आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत – (केवलं पञ्चप्रश्नाः)

1X4=4

(i) माधवः उज्जैन्याम् अवसत् ।	कुत्र
(ii) ब्राह्मणी शिशुः रक्षायै ब्राह्मणं नियोज्य स्नातुम् अगच्छत् ।	कं
(iii) सः ब्राह्मणः नकुलं बालरक्षायां व्यवस्थापयत् ।	कं
(iv) नकुलस्य मुखं पादाः च रक्तेन विलिप्ताः।	केन
(v) ब्राह्मणः राजगृहं श्राद्धार्थम् अगच्छत् ।	किमर्थम्

===== समाप्तम् =====